

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Budapestban átréve:
 1 évre 12 fillér
 6 hónapra 7 fillér
 3 hónapra 4 fillér
 Egyre szám ára 1 fillér

Megjelenik minden nap, a hét 7 napján
 Ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 2.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetők és hirdetések a kiadó hivatalához intézendők.

III. évfolyam 186. szám. Nagyvárad Kedd, 1917 augusztus 14.

A királyné és a papság munkája.

Zita királyné levele Prohászka Ottokár püspökhöz

A háboru sújtottaknak ügyében Ófelségő királyné következő levelet intézte dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspökhöz:

Örömmel vállaltam legfőbb védnökségét annak a nagy nemzeti mozgalomnak, mely az Országos Hadigondozó Tanács és Hivatal megalakulásával a háboru legfőbb károsultjainak, a hadirokkantoknak, a hadiözvegyeknek és hadiárvaiknak érdekében megindult. Az állam tevékenységét a társadalomnak intézmények alapításával, közadakozással és a gondozói tiszttel járó egyéni munkával kell kiegészítenie. A szeretet művének, a társadalom egyéni és mégis összhangzó közreműködésének olyan általános szervezete alakul ki, mely felöleli az egész országot és elér minden egyes faluba, minden egyes hadirokkanthoz.

E munkához minden bizonytalansággal megvan a hajlam a magyar társadalomban, de hiányzik a kellő tapasztalat és gyakorlat. Nagyon is kevésse foglalkoztunk az altruisztikus, szociális munkának azon legfőbbkétebb nemével, amely abban összpontosul, hogy jóbarátként, vezető, buzdító, ahol kell korhó tanácsadóként álljunk az élet küzdelmében embertársunk szolgálataira, semhogy attól ne kellene tartanunk, hogy azok nagyrésze is, akik a legnemesebb intencióktól eltelve látják e feladat megoldásához, megakadnak a tájékozatlanság

zátonyán, vagy elkerülhetetlen surlódásoktól, csalódásoktól elkedvetlenedve, csüggedten fogják a munkát abbahagyni. Vezetésre, irányításra és buzdításra van tehát maguknak a gondozóknak is szükségük, ha nem akarjuk, hogy szalmalangként, eredménytelenül lobbanjon el a most felköltött nemes lelkesedés.

A vezetés e téren első sorban az egyházat illeti meg. A szeretet vallásának kell a szeretet munkájában uttörőül előhaladnia. Az egyházi főhatóságoknak kell hivatkozni és lelkesíti karukat mozgósítani és szervezniük, gondoskodniuk kell megfelelő irányító és felügyelő szervekről, amelyek állandóan figyelemmel tartásuk e mozgalmat, érintkezésben álljanak az egyes gondozókkal és jótanácsot lássák el őket minden olyan esetben, amidőn iparkodásuk akadályra talál.

Az emberszeretet és lelkigondozás legnemesebb munkája ez, szegény embertársaik testi lelki jóvoltát és jobb sorsban élő hivatkozni lelküdvösségét munkálják az egyházi főhatóságok, ha ezt az ügyet lankadatlan buzgalommal szolgálják.

Bizalommal s azzal a biztos várakozással fordulok tehát az egyház főpásztoraihoz, hogy ebben a várakozásban csalódnai nem fogok.

Ugyanettől a bizalomtól eltelve fordulok a magyar főpapságnak e háboru folyamán is annyiszor tanúsított hagyományos áldozatkészségéhez azzal a kérésse, hogy siesen adományaiival is a hadigondozással kapcsolatos országos és helyi célok, általános és speciális intézmények segítségére.

Kelt Laxenburgban.

Zita.

MACKENSEN győzelmes harcai.

A vasárnapi hivatalos jelentés.

Budapest, augusztus 12. Keleti harctér. Fokozottól északnyugatra szövetségeseink tovább is visszavetették az oroszokat és a románokat. Az ellenségnek minden arra irányuló kísérlete, hogy ezt az arcvonalat tömeges támadásokkal tehermentesítse, súlyos veszteségek mellett megbízult. Az Ojtoz vidéken Grozesctól délre az ellenség hasonlóképp nagy erővel támadott. Helyenkint 12 ezer is intézett rohamot, amelyek állásaink előtt mind összeromboltak. A 18-as számú orosz honvédelmi vezérkari főnök különösen kiemelkedte magát. Októl nyugatra támadásunk sikeresen halad előre. Grozesctól és Sladictól elfoglaltuk. Csapataink közelednek a Trotus völgyhez.

Bukovinában Gurától északkeletre magyaros állásaink ellen intősebb több orosz támadás megbízult.

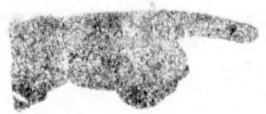
Olasz harctér: Az Isonzó mentén repülőink sikeresen harcoltak az ellenséges légi felkészítők ellen. Lelőtünk 5 orosz repülőgépet. Ezek közül hármat Brunowszky százados lőtt le.

Balkán harctér: A helyset változatlan. A vezérkar főnöke.

Berlin augusztus 12. Keleti harctér: Lipót bejor herceg vezértábornagy arcvonala. Lényeges esemény nem volt.

József főherceg vezérrezendes arcvonala: A Trotusul völgytől délre német és osztrák-magyar hadosztályok harcok árán elfoglalták a terepet uráló magyaros állásokat és Grozesctól felut. Az ellenség az Ojtoz völgytől délre előrenyomuló csapataink ellen friss erőket vetett tábba, amelyek gyakran megismételt ellentámadásokban eredménytelenül elváltak.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

- Fürdő ruhák lüster és kretonból.
- Fürdő tricók és uszó nadrágok.
- Fürdő kalapok és cipők.
- Fürdő köppenyek és lepedők.
- Utazó cikkek. Kosarak, bőröndök.
- Mosó kelmék. Grenadinok és selymek.

Legnagyobb választék! Olcsó szabott árak!

CZILLÉR IMRE
 Nagyáruháza, Nagyvárad.

Egyre szám ára 12 fillér.

Fokszántól északra a harcok tovább foly-
nak. A Szereth és az Adidzsosa felé ve-
sző vasút között az oroszok és a romá-
nok tegnap is nagy erővel megtámadták
vonalsíkjait. Talpalattai földet sem vesz-
tettünk. A vasutól nyugatra német osa-
patok erőteljes támadása észak és észak-
nyugat felé szorította vissza az ellenséget, a
mely eredménytelen ellentámadásokban igen
véres veszteségeket szenvedett. Ezen a harc-
mezőn augusztus 6-ika óta 180nál több
testet, több mint 6650 főnyi legényeget
elfogtunk 18 ágyúval és 61 géppuskát zsák-
mányoltunk. A Szerethől egészen a Dunaig
a földvédelem az első napokban képes
jelentékenyen emelkedni. A Bistu torkola-
tánál egy orosz támadást visszaverődtek.

Macedon arcvonai: A helyzet változat-
lan. Ludendorff.

A magyar nemzet nagysága.

Ira: dr. Molnár Imre nyug. jogtanár.

— Nyolcadik utolsó közlemény. —

Hasám nagyjainak, a haza földje és
népének a futólagos ismertetése után né-
hány szót még a hazáról.

Mi a haza?

Mi magyarok kelet népei közül valók
vagyunk; így irnak rólunk ellenségeink, ha
gúnyolódni akarnak; de ezen nincs mit szé-
gyenlenünk. Az kétségtelen, hogy a magyar
nemzet történelmi fellépésének kezdetei a
kelet misztikus világában kapcsolódnak.

Legyen szabad tehát a kelet népének
egy mélyreható felfogásának ismeretisével
bevezetnem elmélkedésemet.

A Kelet népeinél élő a hit, az ősök
és elhaltak emlékeztetésnek tiszteltében tar-
tásáról. A japánok gondolat világából ki-
alakul az a nézet, hogy a leltűnt nemzedék,
különösen az elhalt szülők, a jóbarátok, ál-
lami és egyházi életük kimagasló alakjai,
egyesével az élő nemzedék szeretetének
tárgyai; onnan a messze távolból szüntelen
megfigyeléssel kísérik az élők gondolatait
és cselekedeteit. Ez a mélyreható kegyelet
az elhalt ősök iránt alapja a japánok haza-
szeretetének. Ily képzetek által befolyásolva
ugyan melyik hitvány ember tudná el-
mulasztani hazája ránti kötelezettségét; az-
nak a biztonságának tudatában, hogy min-
dengi, a kit csak becsülni tudott a leltűnt
nemzedékből figyel és ellenőriz minden gon-
datát, minden cselekedetét. Az élő nem-
zedék a mélyreható hit edzi meg a japán
harcos karját a fesszi féltelenség a japánok
küzdelmét.

Az egész Európa bámulva nézte a ja-
pán orosz háborúban a japánok által kifej-
lett cselekedeteit a hazaszeretetének. Ez a
haza nagyságáért kifejlett határtalan önfel-
áldozás törté meg az egyglábn őstét — a
haza nagyságát valódi mélységében soha nem
ismerő orosz birodalmat.

A zsidó nép szent könyvében, az öszö-
vetségi szent irásban nem egyszer olvasunk
ezeket a büszke kifejezéseket egyes kirá-
lyokról szólva: „Und die űber die Geshichte,
und Alles rosen gethen, und seine Macht
ist das nicht geschrieben im Buche des
Worte werden Tagen der Könige von Israel
und Juda“. És az ő uralkodásának többi
története és mindaz amit ő cselekedtet és az
ő hatalma, valjon nincs az megírva Israel
es Juda királyainak napjait leiró „Kirá-
lyok Könyveiben“ im Buche der Könige.
Mi az egyéb mint utalás a zsidó nép törté-
nelmi nagyságára, mint kifejezés a nagy
cselekedetek értékelésének olyan írá, hogy
azok megörökítését a Királyok Könyveibe

iktalni tartották érdemeiknek, a jövő zsidó-
ságának felmagasztalására. A keresztény
vallás sem tilja, sőt a kegyelet melegsé-
vel ápolja az elhunyt nagyok emlékeztetést és
szentjel közö emeli a kiválóbbakat.

Habár nálunk nyugat népeinél nem is
fejlődött ki a lával kelet es ő ő hit, az a
soha nem egező közvetlen egybekaposo-
lésa a múltak az élő jelennek; ezért ná-
lunk is meg van az ősök tisztelete, habár
más formában. Ennek az eseménynek ápo-
lésa a történelmi hivatás.

A történelmi mutatja ki egy nemzet
hosszas tárdalmának tényeit. A magyar
nemzet története is megrajzolja számunkra a
magyarorságnak fényes eseményeit és meg-
rója az esemény vagy egyes nemzedékek hi-
báit és azok vassedelmét.

Amidőn történelmünk fellírja előttünk a
leltűnt századok magyarorságnak, a magyar
haza 30 nemzedékének mesébe illő szépsé-
geit; írja visszavonásuknak (turáni átok)
rattapasztó büntetését, lásd nemzetünk nagy
költőjének ezetzerő bántat: „Hősvértől pi-
rosult grúzler sóhajta köszöntök, Nem-
zei nagylitűnk nagy temetője, Mohács“, —
akkor odakapcsolja a ma élő és a jövő ő-z-
szes nemzedékét a leltűnt korok nagy
emlékeihez és azokat hasonló nagy eszeke-
dek elhővetségére östönzi.

A haza.

A haza nem egy véletlenül összeveto-
dott embargyűlések; nem kizárólag anyagi
érdekek megvalósítására eszelő látvány.
Egy ilyen materiális alapon képződő haza
nem élne túl megalakulásának első anáza-
dát sem.

A haza egy sokkal értékesebb, eszmé-
nyibb — mert isteni — alkotás.

Es te Mindenható, ki népet alkotál a
belő eszelőket, szeretni a hazát, szeretni
nemzetet, légy örökre áldott, hogy a haza
eseményének az emberiség lelkebe való be-
illesztése által megadad az emberiségnek
az a mértékien kincset, mely a földi élet
összes szépségei mellett a valással kapso-
latosan egyedül örök értékű a mely nélkül
az emberiség egész élete egy sivár sem-
miség.

A haza ezen eseményei, de azért mégis
egyedül igaz értékelésben esemben, félda-
lom azolacom kell a haza sok megfésd
kevert gyemektől, a nemzetköztől, a hazát
ismerő nem akör anarchistákról.

Ő az ő képzelt falvilágosodásukban,
korlátozott nem ismerő önhittségükben, leki-
csinylással sőt megvetéssel esólanak a ha-
zaról. Szeretők a nemzeti elkülönítettségnek,
az önmálló nemzeteknek a sokféle hazának
meg kell adni és a nagy, az egyetemes
világpolgárságba kell feloldadni, hol szerin-
tük az összembenés nagy árdukat egye-
dül megvalósíthatók. Rattapasztó tárdás,
vagy tudatos lévára vezetése az emberi
ségek.

Az emberiség küzdelmes életének vég-
célja az általános emberinek s a világ
tökeletesedésének lehető előmozdítása, ki-
küzde. Amde a világlejlesztés nagy munké-
je, annak közvetlen előmozdítása, csak
Isten különös kegyencsének, a zsidó milliók
köst egy egy genének jut osztályrészi.

Az emberiségnek azaz es sziszulioja
szintén ezért a nagy eseményért dolgozik,
csak hogy nem közvetlenül, nem mint világ-
polgár. Midőn a világpolgárságnak ezek a
kiszakított fejezetek, a magasabb eső
hangzatosítással kezdők és nyugolják
ezeket a kisebb mértékű köztársaság, ma-
lykban ők is részt vesznek Istenől
nyert képességekkel hívóban közreműködői
és így nagyvonalú eseményüket, az illő he-
lyen eszelőli akör esődét mond esőss vi-
lágpolgari felelősségük értéke.

Az esőss eszelőssé feljuttatás a kis
körzetek minő tagjainak mu hársága után
éri el megvárásukat. A ki teljesíti eszelőssé

iránti, istentől reá kimért legnemesebb jo-
talanságát; gondoskodik eszelőssé tagjainak
minden irányban való fejlesztéséről; az a
polgár, a ki közességnek ügyeit eszelőssé
rattétel felkarolva, annak minden irányba ha-
ladását előmozdítani törekedik; a ki a kis
körzeteket (család, község) egy nagyobb
egységbe összefoglaló hazának felvirágzásán
fáradozik, az teljesítette Isten iránti min-
den kötelezettségét a előmozdította az emberi-
ség általános haladását. Ti a hazát leki-
csinyló sőt azt megtagadó tsinylásokkal el-
áruljátok, hogy a haza igaz történelmével
nem sokat foglalkoztatok s így a hazát es
annak értékeit felfogni képtelenek vagytok.
Midőn a leltűnt századok eszelősséket ki-
guyoljátok sőt történelmének nagy alakjait
rablóknak egyezeső kinszahajlásának ál-
litjátok, meggyalázjátok a haza egész mult-
ját es megsértitek az igaz hazafisok leg-
kegyelésebb eszelősséit.

Ti egy új Magyarországot akartok, te
remeteni a régi dicső hazával szemben.
Nem a multat javítani, a hiányokat pótolni,
hanem az egészet eszelősséit akarjátok.

Ti a midőn elmentek Stockholmbe, hogy
ot hazánk területe eszelőssé egy az ellő-
ségeinkből alakított bizottság eszelőssé
esőssé akartátok helyezni es az eszelőssé
állítást a háború kezdeményezése kérdésé-
ben magatokavá téve azok álláspontját erő-
sítitek; ti a kik hazánk eszelőssé
nek levarsását féljaitok, Szerbia es Ro-
mábia teljes visszaváltásának harcokként
szereplitek; a eszelősséketek megfésd-
tok hazátokat a feladva a magyar haza
souverenitását, mint hazasárulók a törvény
szelősséit leltük megfenyítendők.

„Quo usque tendem ab utere katilica po-
lita nostra, quando furor iste tuus nos eludet.“
Meddig fogtok még ti hazám moderna katili-
tá visszaváltni tárdalmunkkal es a ti dühös
tárdásaitok meddig fognak még bennünket
guyolni.

Hasám történelmének tanulmányosásá-
ból kialakult ezek a világszelőssé képek, ezek
a megfésdhetetlen igazságok azok, melyek
eszelősséit az esőssé ismétlésesem és a me-
lyek a szomorú jelen minden keserűségében
képevés tesznek arra, hogy magamtól tárdol
tartam a pesszimizmust, a eszelősséit, a két-
ségességét es hogy Madácssal szólva küed-
jek tovább esőssé bízzak.

Magyar hazám történelmének ezek a
lényeg legjési azok, melyek boldoggá tesznek
eszelőssé, hogy ebben a magyar hazában
születtem, hogy ennek a hazának polgára
vagyok, mint a hogy a római büszkségnek
valotta magát a mondásával clev roma-
nus sum.

Ily nemzetért lelkesedni, annak nagysá-
gáért küzdni a esőssé a földért magát az
életet is feláldozni, minden igaz magyarra
nézve eszelőssé kötelezés.

**Megnyilt az új
szűcs és szőrmeáru üzlet**

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendű sőrmekülön-
legességeket, minden e szakba vágó
munkálatokat eszelősséit elkészít. El-
fogad átalakításokat es javításokat.

LEICNER JÓZSEF

külföldön képezített szűcsmester.

Telefon — Telefon

Küzdelem Moldváért.

Keleti harctér. Budapest, augusztus 13. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadserege. Foksanitól északnyugatra tegnap német ezredek rohammal elfoglalták a makacsul védett Panciut. E helységtől dél-nyugatra csapataink kiverték az ellenséget állásaiból. Az ellenség ellentámadásai a galaci Duna-hajlástól nyugatra és Foksanitól északra eredménytelenek maradtak.

József főherceg vezérezredes hadserege. Haderőnk a Slanic patak alsó folyása mindkét oldalán az Okna hidfőállások előtt harcban állanak. Az ellenség elkeseredett ellentámadásokkal fokozza ellenállását.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Zbrucnál és Gullánál az oroszokat, akik erősebb felderítő osztagokkal előretámadták, visszavertük.

Olasz harctér. Budapest, augusztus 13. (Hivatalos.) Az ellenség repülőtevékenysége az Isonzo fölött egyre tartott.

Délkeleti harctér. Budapest, augusztus 13. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. *A vezérkar főnöke.*

Tüntetés Milanóban a béke mellett.

Budapest, augusztus 13. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Milanóban, mikor az orosz kiküldötteket fogadták, nagy béketüntetést rendeztek, amelyen 50 munkás egyet vett részt. Az egyik kiküldött, Szmirnov kijelentette, hogy az orosz forradalom nem akarja a külön békét. Az általános békét kártyítás és annexió nélkül kell megkötni, de reméli hogy a helyzet nemsokára javulni fog. Szólt arra, hogy az orosz szociálisták is meg fogják tenni kötelességüket a béke érdekében.

Oroszország a demokráciától várja a katonai összeomlás megakadályozását.

Budapest, augusztus 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Pétervári távirati ügynökség hivatalosan jelenti: A munkástanács valamennyi munkásegylet és szakszervezet képviselőjét nagy tanácskozásra hívta meg, amelyen meg fogják beszélni, hogy mit kell a demokráciának cselekedni, hogy Oroszország katonai összeomlása megakadályozható legyen.

Ujabb 21000 tonna.

Budapest, augusztus 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: az Anglia körül zárt területen buvárhajók ismét elsüllyesztettek 21000 bruttó regiszter tonnát.

Frankfurtban lelőtték egy ellenséges repülőgépet.

Budapest, augusztus 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Majna-Frankfurtból jelentik: ma reggel egy ellenséges repülőgép jelent meg Frankfurt felett és bombákat dobott le. Egyetlen áldozat sem volt, a kár jelentéktelen. Este 8 órakor ismét megjelent egy ellenséges repülőgép és szintén több bombát dobott le: 4 ember meghalt, többen megsebesültek.

Frankfurtból jelentik: Az este megjelent ellenséges repülőgépet lelőttük, utasaikat foglyul ejtettük.

A parasztok, munkások és a katonák a háború továbbfolytatása mellett.

Budapest, augusztus 13. (Saját tudósítónktól.) Hapavandából jelentik: A parasztok, valamint a munkás-katonatanács együttes ülésén javaslatot fogadtak el, mely kimondja, hogy a háború gyors befejezésének egyetlen eszköze a háború továbbfolytatása, ennek pedig célja az, hogy Oroszország részére demokratikus feltételeket biztosítson. Egyben utasították a végrehajtó bizottságot, legyen intézkedést egy nemzetközi konferenciára és a világ népeire intézzen egy újabb proklamációt, melyben fejtse ki a háború folytatását parancsoló szomorú okokat.

Verdunnél tüzérségi harcok fejlődnek.

Berlin, augusztus 13. A nagyfőhadiszó-

nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A harcok tevékenység a flandriai harctéren aránylag nyugodt nap után az esti órákban ismét jelentékeny erőfeszítéssel fokozódott. A tüzérségünk az ellenség erőfeszései ellen jó hatással dolgozott és Meuse-nél keletre szétugrasztott támadásra kézen álló angol csapatokat.

A német trónörökös hadserege. A Chemin des Dames hosszában a Champagne nyugati részén a tüzérségi tevékenység jelentékenyen fokozódott. A Laon-sois-sonsi országrésztől északra tegnap reggel a franciák erős támadásokra törtek előre. Tűzünkkel és közelharcban visszavertük őket.

Egy hibával volt az ellenség előtérése Atlesteől dél-nyugatra.

Verdun északi arcvonalán, a Maas mindkét partján heves tüzérségi harcok fejlődtek ki.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Semmi új.

Egyik repülőgépet elűnt. Tegnap a szesziföldön 14 ellenséges repülőt és 1 kőtött léghajót lőttünk le.

Julius havában ellenfeleink légi harcokban szenvedett vesztesége 84 kőtött léghajóra és legalább 213 repülőgépre rugott, amelyek közül 98 vonalaink mögött, 115 pedig az ellenség vonalain túl légi támadás és védőtűzés folytán égve zuhant le. Mi 61 repülőgépet veszítettünk. Kőtött léghajót egyet sem.

Moldvában ellenáll az ellenség.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala. Csak Smorgontól délre, Luskától nyugatra, Ternopolnál és a Zbrucnál volt élénkebb a tüzelés. Itt több ízben portyázó osztagok közti összetűzésekre is került a sor.

József főherceg vezérezredes arcvonala. Moldva nyugati részében az ellenség igen makacs védekezése ellenére, amely számos heves támadásban nyilvánult meg, sikerült a Troina-völgytől délre elért terület-nyerességünket magnagyobbítani.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A keményen védelmezett Panciu helységet rohammal elfoglaltuk. Az oroszoknak és románoknak arcvonalunk szomszédos szakaszai ellen intézkert tehermentesítő támadásai hiábavalók voltak, valamint teljesen megbiúsult.

A Szereth alsó folyásánál a tüzérségi tevékenysége élénk maradt. Az ellenség több támadását a Buzai torkolata és a Duna között visszavertük.

Macadóniai front.

Lényeges esemény nem volt.

Ludendorff, első főhadiszóvezér.

Száz nagyváradai honvédtisztjelölt Erdélyben és Délvidéken.

Három heti út után tegnap hazaérkeztek.

A honvéhadapród iskola nyílt homlokzatú épületének első emeletén, ahol a folyócsk falain klasszikus mesterek képein ébred és eszmét kinyitja az élet minden útja. magas szobabájját fölött és áll:

EMLEK SZOBA.

Egy fiatal intézetnek milyen emlékei lehetnek még, hogy azokat szorgalmasan gyűjti? Bizonyára bőles előrelátás ez, mert ami ma napi esemény, holnapra tán már történelmi emlékké nőhet és merevülhet. Ide kerül bizonyosan annak a három heti utask leírása is, amelyet asáson a tisztjelöltek közül Erdélyben és Délmagyarországon végeztek nagy érdeklődéssel, frissen, feszült figyelemmel, és sok sok katonai haszonnal.

As út tervezője, vezetője, a csakhamar tiszttek lelki tanácsadója, oktatója és vésője Tóth Sándor honvédelmesredő, a nagyváradai magyar királyi honvéhadapródiszkola parancsnoka volt. Hogy mit képviselt ő az ifjúságnak, jellemzi egyik hadapród elbeszélése, aki így határozta meg a parancsnok szerepét: több volt, mint apának és kevesebb mint fellebbvalónak, ő volt a mi jövő életünk lelkiismerete, tudása és tapasztalata. Három hét után tanítványainak rendületlen szeretetével övezve érkezett haza, barnapiros arcán a legbiztosabb megelégedés jeleivel.

— Szépen sikerült az út, a nagyon hasznos volt a fiúknak. Tudom, hogy meg elégedettek.

Bizony azok a földszinten gyülekeznek, sokan tébéri szűkösben a tágra nyílt eszmékben még a látott negyveserőségek képe tárósdók. Egy jól nevelt katonai nemzedék helyes gondolkodásának frissessége csúg a becsédséiből, amelynek végső zongája államúr Tóth Sándor alezredesnek és segéd tisztjének, Molnár főhadnagyának.

Vámos, Bartha, Kathó, Brünner, Thold zászádosok, Molnár főhadnagy vezetésével indult el a 100 tisztjelölt Nagyváradról vidám zenszóval.

Legközelebbi célja Szováta fürdő volt, ahol gyakorlatilag bemutatják előlük a rohamcsapatok (Sturmhatallenen) kiképsését. Ezeket kellő oktatás után egyenesen a harc terere viszik. Persze, ez kitörölhetlenül védődött emlékezetünkbe, a módszer, a szellem és a harciasság felkeltésének szakközi. Innen Tavaszmezőre rándult ki a csapat, amely mosgókonyhákat vitt magával a enivalóban nem szűkölködött.

Nyárédszeredán állapodtak meg asután, ahol a közelharc összes eszközeit megismerték és kipróbálták: az aknavetőket, száraz földi torpedókat, kézi gránátvetést, aknafasát. Es már imponált nekik, hiszen a gyakorlati harcászati főszakköznevel ismerkedtek meg, buzgón, lelkiismeretesen, kedvvel és kitartással.

Petrossény! Minő árasákkal léphettek e sokat asznevődött helyre ifjak. Megtekintették a széndányákat, amelyek közül két óvan

még áll a víz (mi merítették víz alá az oláh pusztítás sídó), a többiből már hordják a eszet, van is előg, de nagyon sürgetik a termelést: Imre Lupáy, Valkó, Lótyaltelep megakadályozására utáltak a Saurdok szorosba értek, ahol a patroosécyi harcok egykori vésője, Sztavinszky ezredes adta elő nekik a lefolyt véres harcokat, az oláhok esítés előntéllésának lefolyását a kiveretésüket. Látták is a robbantásokat a Oravára mentek, ahonnan Tudu Szeverinbe rándultak ki. As orsói harcokat Thallvéd százados adta elő a helyszínen. Megtekintették a hejógyárat is és sok tudással, tapasztalattal gazdagon Temevár—Áradda keressétől használtak Nagyváradra, ahova tegnap este érkeztek és zenszóval vonultak be a hadapródiszkóba.

Egészségtelen a 100 ifjunak hazánál a tanulmányi: Erdéklődéssel kísérték az előadásokat a katonailag sok szép, helyes, praktikus dolgot is mutak meg. Nyárédszeredán, Szováta sokat láttak és tanultak, amit teoretikailag és katonai szempontból előgyűzre szolgált. Hasznos volt földrajzilag is a tanulmányi, esenkivül megismerkedtek népszokásokkal, szokásokkal, másfajta emberakkal, ami esellemi képességszüret emelte. Halóépités, akno, tárna, szénbánya szerkesztővel és építésével tisztába jöttek, a hegyháboru megelégedéssel előtük és érthetővé vált, hogyan lehet kis erővel feltartóztatni nagy előcséges csapatokat. Így 27 ember védte Oravát két ágyuval, a bányász zivalóll 1400 ember 25000 oláhhval szemben dícsősgesen védte a Nyukdokot és győzött. Est csak a helyszínen, a védőkezést vezetők előadásából hallhatták meg a válhatott előtük érthetővé és követésre méltóvá.

Bikérés tekintetében kelősen ellátták őket a mosgókonyhák. Enivalóit a katonai rakományból kaptak, kegyeret, cukrot, kávéit, lisztet Petrossényba előre küldtek számukra. Erdély és a Délvidék már kihaverle az oláh betörést, az élet megindult, nagy szükség niess eshol, csak ez a baj, hogy a betörő oláhok a a helyi oláhok elvitték mindent, amikhez hozzáférhettek. Es hiányzik még Erdélyből a a Délvidékről.

Augusztus 17-én

a 100 tisztjelöltet tisztó avajják. Nem lesz nagy ünnepség, csak az avatás történelmi háborus komolysággal és díszrel. Kozári Gyula honvédszobános mond misét, Tóth Ferenc alezredes beszédet és esek után tisztó avajják valas esnyit.

**Legújabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Julliskánál**
lehet beszerezni
Rákóczi-ut(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek főllárban.
Telefonszám 827.

Minden embert a maga helyére!

A „Nemzeti Kultúra“ a Patronázs titkári állásáról.

Mindenütt általános megelégedésre és visszhangra találtak azok a köslooséyek, melyeket a Patronázs titkári állásának betöltésével kapcsolatban írtunk. Kifejtőtük véleményünkkel, hogy minden állásra megfelelő képességy embert kell állítani s hogy ez a jelen esziben kétszeresen fontos a jövő generáció érdekében, azt most is hangsúlyozni kívánjuk. Erőltetett tettük arról is, hogy a tanítók országos egyesülete est szó nélkül hagyai nem fogja. Inc:

A „Nemzeti Kultúra“, az „Allami Tanítók Országos Egyesülete“-nek hivatalos lapja a kérdéssel kapcsolatban a következőket írja:

„Nagyváradon úgy értelmek a nagyon is megelégedésre méltó jelző: minden embert a maga helyére! — hogy a gyermekek mentes nagy munkájából kikeresztik a esek embert, a pedagógust. A patronázs egyesület elnökeinek: tordai Molnár Géza táblabíró urnak a demokráciáról vallott hita pedig azt parancsolja, hogy csak ott társul a tanítóval, ahol az ingyen dolgozik, de smiert tiszteletdíj is jár, arra a munkára már csak „magasabb“ körből választ munkatársat.

A Biharvármegyei és Nagyváradai Patronázs Egyesület ambiciós és páratlan munkaképességy főtitkára: Patry Gyula állami főreáliskolai tanár meghalt. Állására két pedagógus is pályázott: Várady István tanító, a Népnevelési Kösloony aszerkesztője, akinek agilis tevékenységét Biharország betáran tul is ismerik és Mikussey József polgári iskolai tanár.

A méltóságos elnök ur Dutka Ákos holnapon és nyugatos költő mellett foglalt állást s aoha a választmányi ülésen Baróthy Pál kir. főgyógyezhelyettes és dr. Medvegy Gábor ügyvéd, a legilustaltabb a legnagyobb vesztők egyike a még többbea pedagógusok eskartak a főtitkári székbe, az elnök állásfoglalása miatt Dutka Ákos lett a főtitkár.

A tisztséggel 800 kor. tiszteletdíj is jár. Est akarja Dutka Ákosnak biztosítani a méltóságos elnök ur, amikor kijelentette, hogy ha nem Dutkát választják meg, akkor ő is lemond a elnökségyől.

Ebből az eszéből ismét eszult a tanítósség. Amikor ingyen munkáról, társadalmi, kulturális, művészi, kösloosgatási és a jó isten jobban tudja, mitéle ingyen tevékenységről van szó, akkor jó is, kell is a tanító. A legtöbb társadalmi egyesület és alakulat elnöksége és vezetősége azokkal a babérokkal és pávatollakkal ékeskedik, amelyeket a tanítók — ezek a minden munkában legelőz — megszeresnek számukra, de amikor alkalom kínálkozik arra, hogy esét nyujtsanak is valamit, akkor öszesesoritják markukat. A szervezésre, a munkára, a küzdelemre mindig a tanítót rúngatják elő, de a munka honorálásánál, az előszerés nyujtásánál mindig a tanítót mellőzik.

A nagyváradai eset nem egyedülálló. Sajnos: a rendszer következménye. Epen azért a nagyváradai esettel kerunkat érte serelem.

Nem szabad annyiban hagyni a dolgot. Szervekszádnak kell mendeckit ellen, aki méltóságos tordai Molnár Gézával egyformán gondolkodik a ha máséket nem magy: szervekszádnak kell ez — ingyenmunka ellen.

A társadalmat ki kell jósnítani deliramos felfogásából. A tanító a nemest nap eszása ugyes, de nem igyee, szeretőlere bajlando és vágó embernek, vagy alazulások sakfiguraja, esinek csak az ingyen munka esekán végig eszabul a mozgása.

Az a Varga István.

A szent korona bujdosása.

A Berlini Tagblatba azon Erwin Kisch, magyar szempontból különös érdekes, cikket írt „Az elvesztett és megtalált magyar királyi korona” címmel. A cikkből, mely több igen érdekes adatot közöl a magyar szent korona bujdosásának előjéből, közöljük a következő részleteket:

„Márfél évig tartott, míg le tudták venni a magyar szabadsághurcot. Szemere Bertalan menekült Budapestről s nem annyira élte megmentésére gondolt, mint inkább arra, hogy a nemzet szent kincse, Szent István koronája, ne kerüljön az ellenség kezébe. Váladába volt sárva a korona, s Mohácsnál elfelejtett keresztel a lidában voltak a koronázási jelvények is. Szemere Karánsebesre ment, ott akarta őket elrejtetni, de nem akad alkalmas helyre. Tovább ment hat déliak, egész addig, ahol a Dana sikotja az ország határát. 1849 aug. 15 én ért Orsovára, „A fehér báránnyal” ment meg. Itt voltak a nemzet vezérei, Kossuth Lajos, aki másnap elhagyta az országot és még más bujdosók: Logodý, Grimm, Hasmann és Hejlek. Négyüket Szemere Bertalan bevette a titokba, de nem egészen.

— Ebben a lidában vannak a szabadsághuroc összes akitál és a nemzet legértékesebb okmányai. Segítsetek, hogy elrejt-hassanak.

Miután a négyen kintek voltak rá. Egy lidában — véletlenül 48-án volt a házatám — börtök egy szobát, földszint, a hájratól balra. Ott berádkóztak és mélyedést ás- tak. Augustus 18 ára virradó éjjel a lidát a gödörbe elhelyeztették, elásták, a földet újra elsimították. Még tüzet is raktak a tetőjébe, hogy az édes nyomat elűnjessék. Másnap megnézték a nappali világosságát. Ránül- ton tapasztalták, hogy valaki ott éni pró- bált. Talán csak a ház egy kicékos lakója, de mégis jobbnak látták a lidát másutt el- rejtetni. Orsova környékén keresték helyet. A város északi részén, az Allonhgy lidá- nál volt egy kis lapes térség, teljesen be- lepte a bozót. Itt kerestek alkalmas helyet és találtak is. Augustus 20 á, Szent Ist- ván napján, ott ásták el a lidát mindenek- től. A nyomokat magat eltakarították, ágak- kal, bozóttal fedték el az egészét. Aztán mind az ötven ünnepélyesen megesküdtek, hogy a helyet senki se nem árulják. Ha pedig négyen közülök meghalnak, az ötödik egy igaz magyarral eskü alatt közölje a titkot úgy, hogy az magat csak sikotmá- nyos magyar kormányusk mordostja el, ha ugyan lesz még olyan.

Aztán menekültek, Románián át Török- országba. Idegen földön mondta el Szemere a teljes igazságot a többieknek, akik azt ugyis sejtették már. Nem irások vannak a lidában, hanem a szent korona. Épp ideje volt a nagy kincset elrejtetni: öt nap múlva a osztrákok lovaknak patától visszhangot- tak Orsova utóli. Kossuthot tudatották, Szemere, a többieket. Megkaptak a negatív bi- romposágot: a bujdosók tul vannak a ha- táron. Most egyebet kerestek: a koronát. Hogy Pestről sikerült, hogy más nem vi- helte el, csak Kossuth, azt későbbtelennék tartották. Letartóztatások, kihallgatások, nyo-

mozások voltak a nagynehezen kiderítették, hogy Kossuth nem hozta el a koronát Or- sovára, hanem az Szemere lidájában lehe- tet. Szemere pedig a lidá oskölül jutott át a határon. A koronának tehát Orsován kell lennie. Újabb kihallgatások, letartóztatások, nyomozások. Minden hássat, minden kerlet, minden pajtát átmentettek. A 48 as számú hássat feneker ül felforgatták, még fel is szá- tották. (A gyamu tehát alapos volt.) Három negyed évig kutattak a katonák éjjeli nappal, aztán nagyrésük elment, a többi tovább kerestek. Hosszú ideig. Kossuth Lajos augus- tus 16 á éjjel hátt utóljára magyar földön. (A fehér báránnyal emiattóbbi jelöl est.) A titkot kioldó tudta meg. Hontalansága miatt sokat gyötört a gondolat: jó helyen van a nemzet kincse, nem akaszták a rá.

Bizalmi embereket küldött Orsovára, néztek meg, nincs a baj. Ha lehet ásták ki a koronát, hozzák át a határon. De a osz- trákok elfogták a kihallgatásokat. Közük volt Varga István, volt külügyminiszteri tanácsos. Ő lett a nemzet Epheltes. Négy hónapi nehéz börtön után 150 000 forintot elárul a a rejtékhelyet. (A Jádás-páns ahogy jött, ugy el is ment, sítékorozás s kénytelen volt utóbb Nagyváradon állásért könyö- rögni. Különöz, hogy ebben a szinmagyar városban főjegyző éig vitte. 1853 szept- ember 8-án ásták ki a koronát, négy napig a kaszárnyában őrizték, míg utazások jö- tek. Aztán nagy ünnepi pompával elszállí- tották hajó Pestig, onnan tovább vasúton Bécsbe. Ahol pedig rákadtak, — így mondja a osztrák nyelvű latin felírás — három évvel utóbb a osztrák kápolnát építették. A felírásnak érdekes a nyelve: Austria Imperator . . . Inter seditionis turbas rapta . . . A kápolna is nem Szent István kápolna (a koronát Szent István napján ásták el), ha nem Mária kápolna (Kisasszonynapján ásták ki a koronát). A nép azonban koroná kápol- nának nevezte, de a kápolna ablakai be van- nak törve és bent a kápolnában a kerít pa- dokat őrzik tilen.”

Ehen pusztulnak a lovak.

A város felterjesztése zabórt.

A legutóbbi városi közgyűlésen került interpeliációra a bérkocsiosok kérdése, hogy nem képesek iparukat fenntartani, mert a takarmányt, zabot, szénát nem tudnak se- honnét szerezni a lovak alhulának. Éppen így van a szállítókkal és a tehenartó gaz- dákkal.

Nagyvárad városa, a főjegyző ígretéhez képest, felterjesztést intézett a földmívelési miniszterhez, amelyben zab és takarmány beszerzésére és beállítására kér engedélyt.

A felterjesztés rámutat, hogy az elmúlt évben az egész város szükségletére 8 vagon zabot kapott a város. A bérkocsi iparosok száma a takarmány hiány miatt félre csök- kent, a lovak a táplálék hiánya miatt el- hullottak. A katonai szempontból is fontos fuvarozók csak nagy nehézséggel voltak el- látathatók, s a tűzifa fuvarozás majdnem tel- jesen fennakadt, s így a közérő kirándolási is lehetetlen lesz.

Most még válságosabb a helyzet: A rozs termet és szárazság folytán kevés ta-

karomány jön a nagyváradi piacra. Az er- délyi menekültek állataiból itt rendezett ál- latsvászár is sok takarmány készletet fel- emésztett.

A várost magát is veszély fenyegeti a zab és egyéb takarmány hiánya miatt, mert a tej szükséglet ellátására beüzemelt, vá- rosi tehenészet részére, valamint a villa- mosmű, vízvezeték, jeggyár, tűzoltók, men- tők lovaknak ellátására sincs elegendő, s ezek sem tarthatók fenn, ha nem jutatja a mi- niszter takarmányhoz, zabhoz a várost.

Mindenek okából a legsürgősebben kért a város a minisztert, hogy Nagyvárad városának a saját és a lakosság állatainak ellátására engedélyezze a földmívelési kor- mány, hogy Biharvármegyében Köröstarján községben 20 vagon zabot vásárolhasson, valamint a Ru'fy Pál mácsai birtokosnál már lekötött 12 vagon zabot Nagyváradra be szállíthassa.

Ha a miniszter nem teljesíti a város kérelmét, nem sokára csak ritkaság számba megy Nagyváradon a ló és bérkocsi.

Több lisztet kapunk de meddig?

Az Orsz. Közföldmívelési Hivatal takarékosságra int.

Az új élelmezési évet, amely most aug- 15 én kezdődik, már nehezen várja a közön- ség, mert abban a reményben van, hogy az új termésből felelmeik a liszt és kenyér- adagokat.

Es a remény teljesül is, de úgy látszik azért még rosszabb lesz a helyzet, mint az elmúlt évben volt, amikor csak februárig tartott a nagyobb adag kiszolgáltatása s februártól már csak a mostani leszállított ada- gokot adták.

Ugyanis az Orsz. Közföldmívelési Hivatal tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a következő hónapra nagyobb mennyiségűt utalt ki, de azt fokozatosan leszállítja. Ta- hat kijelentés van ró, hogy szintén még februárig sem kapjuk a felelmeit liszt és kenyérada- gokot.

Gióf Hadik János, az Orsz. Közföldmívelési Hivatal elnöke tegnap táviratban érte- sítette Nagyvárad városát, hogy utasította a Hadi Termény Részvénytársaságot, miszerint az évi augusztus 15 től szeptember 15 ig terjedő időre 65 vagon lisztet utaljon ki Nagyvárad városának. Figyelmezteti azon- ban a várost, hogy az a mennyiség a legnagyobb takarékossággal használandó s ha abból valami felesleg marad, az a körül- mény szonnal bejelentendő s a felesleg a jövő hónapra lesz megőrzendő.

Megjegyzés az Orsz. Közföldmívelési Hiva- tal elnöke, hogy miután a készletek a had- sereg szükségletével szemben még csakély mértékben állnak rendelkezésre, a kiutalt készlet leszállítása fokozatosan fog tör- ténni.

Es elég világosan van mondva és éppen nem nagyon vigasztaló.

* 140-es cukorka, csokoládé áru, likőrök, konyak, törköly, szilvium, seprő, rumok, borkok, gyümölcsök (1/2 klgr. üve- gekben) négyben és kissinyben kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

Szegény Franciaország!

Közükbe került a Journal című párizsi lap, amely „terhelés kivétel” címe alatt írja:

Japán a háború alatt évente két mill. hárd frank árut vitt ki, negyvenöt oda above elelőtt Franciaország. De es semmi.

Anglia kizsárolta Németországot az összes külföldi piacokról a elfoglalta helyét. Még ott is, ahol eddig Franciaország foglalta el a helyet, de ideiglenesen szűntelt a kivitel. Most ugyan azt teszi Anglia, amit Németország is azt ajánlja a franciák lap olvasói figyelmébe, ilyen címekkel árulja Anglia portékáit:

Párizsi Divat: Valódi párizsi kalapok, valódi párizsi különlegességek.

Ami újsg csodálkozik a kérdi, hogy szabad ezt írni és tovább folytatni. Fel kell venni a versenyt Angliával, mondja, a kivitelre kell termelni, mert Anglia minden piacát elveszi. Szegény Franciaország.

HIREK

*** A király születése napja.** Budapestról a Magyar Tudósító jelenti: Ő felsége azon óhaját fejezte ki, hogy a 17-én tartandó születésnapja alkalmával minden olyan ünnepség kerülendő, mely a jelenlegi viszonyok között költségekkel járna.

*** Váxsonyi ideiglenesen távozik az igazságügyminiszteriumból.** Budapesti tudósítók jelenti: Az Est értesítése szerint Váxsonyi Vilmosnak választójogi miniszternek való kinevezése nem végleges, mert amint a választójogi törvényt elkesztik, újra ki fogják nevezni igazságügyminiszterre. Gacsák Kálmán ekkor magas bírói állást kap.

*** Czernin utazásai.** Budapesti tudósítók jelenti: A Távírási Iroda jelenti Berlinből: Czernin gróf külügyminiszter a német főhadiszálláson tett látogatása után a német trónörökös seregnélre utazott. Holnap innen visszatér Berlinbe, ahol viszonzást fogja a kancellár látogatását.

*** A választójogi törvény októberre elkészül.** Budapesti tudósítók jelenti: A kinevezendő miniszterek a jövő héten fogják az esküt a budai várpalotában letenni. Az új miniszteriumok elhelyezése a mai lakáviszonyok mellett felelős nehéz, a választójogi miniszterium a miniszterelnökségi palotában fog elhelyezkedni, mert a miniszterium októberben, mikor a választójogi törvény már elkészült, megkezdik.

*** A városok ellátása.** Budapesti jelenti: A Kövéltérési Hivatalban holnap délelőtt Hadik János elnökletével több vidéki város polgármesterének bevonásával nagyfontosságú tanácskozás lesz, amelyen a városok ellátásának kérdéseit fogják megbeszélni.

A hivatalos lap holnap száma közli a kormány örökös rendeletét, amely a finom liszt árát az eddiginél sokkal magasabbra állapítja meg, sőt a kenyér és kenyérliszt árát nem emeli.

20 német repülőgép Anglia felett.

Budapest, augusztus 12 (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: 20 német repülőgép Southampton mellett több bombát dobott le. A kár jelentékeny, 23 ember meghalt, többen megsérültek.

*** Az országos árak a nagyváradai piacon.** Az Országos Kövéltérési Hivatal által az egész országra augusztus 20-ig megállapított gyümölcs és főzelék árak a nagyváradai piacon is életbe léptek, az eladók nagy öröme és bizsára. Az országos megállapított árak ugyanis igazolták, hogy nem eszolgálja a nagyváradosság érdekét az ilyen országos megállapítás, mert éppen Nagyváradon is igen sok élelmiszer az utóbbi időben már olcsóbban lehetett beszerezni, mint a most megállapított országos maximális előjele. Pl. a zöldbabot kilónként már 1 koronáért lehetett venni, sőt a vörös is 1 K 20 fillérért árult. Kékáposzta 50—60 fillér volt, most 80 fillér, vörös hagyma 1 K 20 fillér volt, most 1 K 34 fillér. — A rendőrség azonban több gondot fordít a piacra, mint eddig. Az új árakat kifüggesztelte a ügykezelés azt be is tartatni. Több eladót, akik nem akarták az országosan megállapított árakat figyelembe venni, előlítták és megfúrták.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Polak Anni 70. éve-beli tisz. főhadnagyot a katonai érdemeiért hadikéztényes 3. osztályával tüntette ki. Legelső díszítő ellamarszen részesült dr Bayer Marcell 37. éve-beli népl. főorvos.

*** A városi szeszfőző beváltó helyei.** Mint emlékeztető megírtuk, a Nagyvárad városi szeszfőző Mészötelegden, Függyvászárhelyen és Harsangmezőn beváltóhelyeket szándékozik létesíteni, de ennek bejelentését a nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság nem vette tudomásul. A városi tanács újabb átirattal kérte a pénzügyigazgatóságot, hogy ezekben a helyeken a beváltó hivatalok felállítását engedélyezze. A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság tegnap értesítette a várost, hogy engedélyezte, miszerint Nagyvárad város Mészötelegden, Függyvászárhelyen és Harsangmező közfözetében is bevalthassa a szeszt, szőlőlörkölyt és borsprót szeszfőző üzemét.

*** Most kézbesítik az új liszt-könyveket.** Tudatom a város közönségét, hogy a kövéltérési ügyosztály az 1917—18. évre érvényes liszt és kenyérliszt, valamint élelmiszerutalványoknak pontos utján való készítését megkezdte. Figyelmeztetek már most mindenkit, hogy a kiadott utalványokat a legelőszörben frissze meg, mert a régi elővigyázatlanúságból, vagy bármily más okból az utalványok hármelyikét elveszté, mássra igényt nem tarthat és az ebből eredő következményeket csak magának tulajdoníthatja. Tudatom továbbá a város közönségét, hogy a most kézbesített utalványok érvénybelépésének időpontját, valamint az arra kiadandó adagok nagyságát külön hirdetésben fogom közölni. Addig is, míg ez meg nem történik a liszt, kenyér és egyéb élelmiszerek kiszolgáltatása továbbra is a régi utalványok alapján történik. Nagyvárad, 1917 augusztus hó 13-án Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

*** Megyei nyugdíjasok háborus segélye.** Bihar megye allapáni hivatalához tegnap megérkezett a belügyminiszter rendelete, amely mindazon nyugdíjasok háborus segélyét kifizeti, akik a tiszti nyugdíjlap terhére vezik fel a fizetőüket. A rendelet következtében a nyugdíjasok az engedélyezett háborus segélyt 16 án már felvehetik, azok azonban, akiknek nyugdíja a jegyzői nyugdíjlelet terhelé, újabb miniszteri rendeletet kénytelenek várni.

*** A biharmegyei tisztviselők fogyasztási szövetségének mintái szolgái.** Szabolcs vármegye főispánja dr Meskó László megbízásából Lotcsik József pénzügyigazgató tegnap azt a kérelmet intézte Fáter Barnabás alispánhoz, hogy a biharmegyei tisztviselők fogyasztási szövetségének alapszabályait tanulmányozás végett juttassa el hozzá, mert a szabolcsmegyei alkalmazottak hasonló megalkaladó szövetségének a már bevált biharmegyei szövetséget akarja mintául választani.

*** A megyei alkalmazottak holnap felveszik a beszerzési előleget.** A kormány tudósítók a közszolgálati alkalmazottak részére az évben is beszerzési előleget engedélyezte, mely a jelenleg érvényes 35 százalékos háborus segélynek 50—60—70 százalékát teszi a családi állapot szerint. Ez újabb beszerzési előleget, mely a tisztiállás valamivel nagyobb, a nagyváradai pénzügyi tisztviselők már felvették. Bihar megye allapáni hivatalához a beszerzési előleget vonatkozó utalványok rendelet tegnap reggel érkezett meg, ahol érthető örömet keltett. A rendelet folytán a megyei tisztviselők ma már fel is vehetik a beszerzési előleget. Ugy halljuk, hogy az utalványrendelet tegnap a posta távirata igazgatósághoz is megérkezett.

*** 10 ezer korona egy színhámozért.** A nagyváradai rendőrség most egy igen nagyszámú színhámozot kutat, akiknek fajára tekintélyes summa: 10 ezer korona van kifizetve. Az illetőt Fekete Lajosnak hívják, legalább is így nevezték magát és szeszgyárosként szerepelt Budapest kerakodó világában. Ilyenképpen sikerült hálójába keríteni Kohn Lajos marosvásárhelyi szeszkereskedőt, aki 450 ezer koronát fizetett ki az állítólagos gyárosnak a megrendelt szesz fejében. Fekete ur, alighogy a 450 ezer korona a zsebébe melengette, nyomában állt a fővárosból a szegény Kohn már bottal ütötte a nyomát. A budapesti rendőrség most körözi Fekete Lajost, akinek leírása a következő: 180 cm. magas, szőke hajú, piros pozsgás arcu 30—34 éves elegáns alak, barna haja oldalán el van választva, tömött bajusza gondosítottan kifestve, utoljára világosbarna sakkdöntőnyit viselt, hátul dragonnyal. Aranylánc, arany cigarettetartó és aranyfejű ébenfa botja egészíti ki előkelő külsejét. — Aki nyomra vezeti a hatóságot: 10 ezer koronát kap.

*** Ma adják ki a cukrot.** Tudatom a város közönségével, hogy keddtől, azaz folyó hó 14-től kezdve az összes hatósági licenst és elismertüléseket cukor vásárolhatók. A jelenlegi cukorkészletből augusztus hóra minden családfog utána 80 deka cukrot fognak kiszolgáltatni. A rendelkezésre álló cukormennyiség arányos elosztásának biztosítása végett az illetékes cukor csak a cukorjegy felmutatása ellenében fogják kiadni. Mivel a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kiszolgáltatásához elegendő, emellett a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a felvételről tartózkodik. Nagyvárad, 1917 augusztus hó 13-án. Lukács Odón polgármester helyettes.

*** Dr. Lehoczky Brunó megsebesült** Magirnak a napokban, hogy a punk hadbavonult munkatársa Csóor Lajos, aki mint védés hadsereg vett részt az orosz ellen most folyó offenzívában: megsebesült Komárom egyik kórházában fekszik. Mielőtt megérkezett egyik levelezőlapján írja: Csóor Lajos már jól érzi magát, állapota örvendésszerűen javul. Ugyancsak ezen a levelező lapon küldi azt az értesítést, hogy valaki egy kórházban fekszik a szívtől a mostani offenzívában megsebesült dr. Lehoczky Brunó, Lehoczky táblabírónak a fia, akinek állapota szívtől a javulás útján van.

*** Baleset a villanytelepen.** Tegnap reggel 9 órakor Salgó Ernő 37 éves villanytelepi kapcsoló munkás Szilágyi Dániel utca 8. szám alatti lakos a villanytelep egyik kapcsoló tábláján dolgozott. Közben, maga sem tudja hogyan, rövidzárlat következtében kicsapódó láng üsszeégette arcát, mellét és a két kezét. Súlyos égési sebeivel a mentők bevizitolták a Biharmegyei kórházba, ahol rendszeres ápolás alá vették. Bőrhely Kélmán rendőrtisztviselő halgatta ki Salgót, aki senkit sem okol balesetért. Évek óta van már a villanytelep szolgáltatásban, szakmájának minden okát, bíráját ért, a baleset tehát saját gondatlanságának következménye.

*** Beküldetett.** Most midőn a jövő tavassza sok mindenféle apru nem kedves dologgal például hávelyesek stb. hiányával bíztassanak, nem lenne fölösleges, ha a rend őrségünk hírsé érdeklődés az iránt, hogy vajon mit szállítanak be a városról bejövő 20-25 súlyos ládával megrakott nagy stránczerek, nincs-e azokban a ládáknak pauszuly, lenecs, borsó s egyéb ételműszer, melyet valahol eldugdosni és raktározni akarnak, hogy azután jó drágán a közönség nyakába szűzák? s ha így lenne, rögtön is kellene azokat a ládákat foglani és azok ellen az emberbarátok ellen, s kik hozzátét, eljárás indítani.

*** Cirkusz Nagyváradon** Szombat este óra a jóművi Rencow és Koczka cirkusz tartja előadásait a nagyplacéri rögtönzött ponyvaudvarban. A cirkusz mutatványai előrangú érdekességűek, a légtornászok, egyes súlyozók mutatványai páratlanok a magyar nemében. Külön felhívjuk a figyelmet a minden este műsor keretében bemutatott vesécska és majomidomításokra. Ma, kedden este negyed 9 órakor nagy díszelőadás lesz.

*** Halálozás.** Bura József szatmári kir. törvényszéki nyugalmazott íródtiszt e hó 12-én, életének 60 ik, házassága 15 ik évében hosszas szenvedés után, a baldoslók szenteségének átátos felvétele után elhunyt. Temetése ma délelőtt 9 órakor lesz a Körös utca 54 sz. gyászházban. Özvegye, gyermekei a kiterjedt rokonság gyászojlik.

*** A Püspöktúrdó ünnepélye,** amely e hét vasárnapján eszlik le, a nyári szórakozások egyik legvirósabbjának ígérkészik, aminek árdama Komzák Lajos fúrdó bérlő nevéhez fűződik. Mert csak Komzák fáradhatatlan busgalma és körültekintő gondossága tudta azt a tömémentelen apró, kedves és művészi értékű programot biztosítani, amely vasárnapra, a közönség számára a Püspöktúrdóban kínálkodik. Lassz asépségverseny értékes nyereménytárgyakkal, tombola, amelynek most oly ritkán kínálkozó főnyereménye egy állt malac. Különös érdeklődésre méltán tarthat számot a kabaré, amelyben Bihari Akor, Várdi Aladár, Vajnovszky Vilma, Csillag Erny és Sebes Gizi működnek közre. A kabaré után lénc lesz, amelynek köszönsége számára különvonalot biztosít az agilis fúrdóbérlő.

*** Hadiárvek felvétele a városi árvaaházba.** Nagyvárad város tanácsa értesítette árvaszéküket, hogy a városi árvaaházban árszűkítésben levő 11 helyre hadiárveket ósítasson elhelyezni. Felhívja emellett Nagyvárad város árvaszék a védelme alatt álló gyermekek hadiövegyeket, hogy amennyiben kiskoru gyermeküket, vagy gyermeküket a nagyvárad városi árvaaházban hajlandó elhelyezni, ezen szándékukat a városi árvaszékhez (Városháza, II. sz. 40.) mielőbb jelentésk be. Nizsalovszky Sándor, árvaszék elnökhelyettes.

*** Ujságkihordónöket felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.**

Ruhák, férfi öltönyök, felöltök, festés és tisztítása. Fügöny, kézimunka, keféngye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógórában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

*** Két iskolásfiu vagy leány teljes ellátást kap Cim a kiadóban.**

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadó.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmeesterrel, vagy INCZE irodában Bamer-tér 3. sz. alatt.

VIRÁGOS MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Szombat, vasárnap
Uj műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

AVOLLO MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Kedden
A bánat ösvényén

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek

UKRANIA MOZGÓ-SZÍNHÁZ

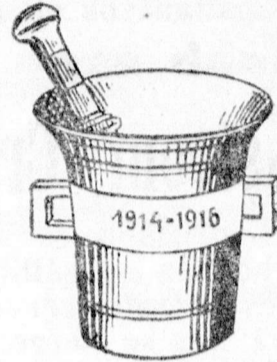
Kedden

Lehullt bilincsek

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttés. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

PORCELLAN MOZSÁR, ÜTOVEL	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70
Csemegés kis	40
Tésztától 6 személyre	3-
Sülttál 6 személyre	3-
Főzeléktál 6 személyre	3-
Sajátától 6 személyre	3-
Levesfazék 6 személyre	4-
Mártásos csésze 6 szem.	1-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120
Vizes kancsó 6 személyre	3-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4-
Boroskészlet színes	4-
Söröskészlet színes	4-
Liköröskészlet színes	4-
Befőttéskészlet Cujotály fehér	4-
Majolika cukortartó díszes	4-
Majolika vizeskancsó színes	4-
Feketes gyermek készlet	3-
Kávés gyermek készlet	3-
Majolika állvány színes	6-
Teáskészlet színes aranyozással	10-
Kávészlet színes aranyozással	10-
Feketes készlet színes aranyozással	13-
Mosdókészlet színes roccoco	12-
Majolika fali sótartó színes	3-
Majolika fűszertartó nagy	3-
Majolika fűszertartó kicsi	1-
Porcellán fehér teáskanna	2-
Porcellán fehér kávéskanna	2-
Porcellán fehér teásésze	80
Porcellán fehér kávéésze	80
Porcellán fehér gyümölcstányér	30
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpaárak. Tükrök. Képekterezés. Ablak üvegezés.

Áraink viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező: DE. ERŐS ALADÁR Felelős szerkesztő: DE. PAPP KÁROLY

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esti használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsiros (míteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10—13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidfő.
Telefonszám 14—55.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramofonok szakzerű javítása és állandó jóharban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Vízvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztálya

18232—1917 szám.

Hirdetmény!

A m. kir. Honvédelmi Miniszter ur 15811/ek. 4—1917 számú rendelete alapján fe hívom a Nagyvárad város területén tartózkodó azon erdélyi, bukovinai és galicziai menekülteket, akik a katonák, vagy nép felkelési szolgálat alól meghatározott vagy bizonytalan időre felmentést érveznék, hogy a f. évi augusztus hó 16-án, 17-én és 18-án mindenkor délután 9—12 óra között Nagyvárad város katonai ügyosztályánál (II. em. 29 sz. szoba) jelentkezzenek.

A jelenlétek felmentésükre vonatkozó, valan int egyéb katonai okmányokkal hozzák megukkal.

Nagyvárad, 1917 augusztus 11.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Bent László-utca városi tanácsnag Nagyvárad.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3 vashíd szomszéd ságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál

Kolozsvári-utca 62.

* **Kisadó** Rimanóczy utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás, mely brodshelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki utca.

ISSAK LIDIA

Előrendelő
szalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyidűli főszállítója. Tisztítókat és átalakítókat elvállalunk. Fűzők meték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.